

Behandelen van een schaafwond

Inleiding

Schaafwonden zijn de meest voorkomende letsels van de huid, toch wordt er in de eerste hulp nauwelijks aandacht aan besteed. Wat zou de oorzaak van deze miskennenning van schaafwonden zijn? Weet iedereen al wat je met een schaafwond moet doen? Rode, witte of bruine jodium erop? Een pleistertje? Een gaasje dat vast gezet wordt met eens stukje leukoplast of een verbandje? Of doen we niets en laten we de schaafwond maar droog?

Hoe een schaafwond geneest.

Laten wij eerst eens nagaan wat er met een schaafwond precies gebeurt. De definitie van een schaafwond is: een oppervlakkige huidbeschadiging die door wrijving is ontstaan. Oppervlakkig wil hier zeggen dat alleen de bovenste laag van de huid is weg geschaafd. De diepere lagen blijven grotendeels ongestoord. Aangezien een schaafwond toch altijd een beetje bloedt, zullen er toch ook beschadigingen zijn opgetreden van capillaire en kleine bloedvaatjes wat dieper in de huid. Het bloed dat daaruit te voorschijn komt, stolt na vrij korte tijd en vormt dan een beschermend laagje op de wond. Toch treden in een schaafwond altijd ontstekingsreacties op. Deels zijn die het gevolg van het feit dat elke weefselbeschadiging nu eenmaal tot ontstekingsreacties leidt. Die verklaren de bekende tekenen: roodheid, warmte, zwelling, pijn. Daarnaast kwamen er misschien verontreinigingen in de wond - zand, olie, vuil - en natuurlijk zijn er de bacteriën die nu vrij spel gekregen hebben in de wond. Het gevolg hiervan is dat uit een schaafwond vaak vrij veel gelig vocht te voorschijn komt. Dat is een mengsel van eiwitten, ontstekingscellen en wat bloed. Ziektekiemen vinden daar een uitstekende voedingsbodem in.

De genezing van een schaafwond begint met een plotselinge sterke activering van de oppervlakkige cellen van de huid. Vanaf alle zijkkanten groeien die uit en wel net zolang totdat het hele defect gesloten is. Ondertussen heeft ook het diepere weefsel gereageerd. Allerlei opruimcellen gingen aan het werk en kleine bloedvaatjes groeiden uit. Per slot van rekening zal voor een goede wondgenezing een goede bloedvoorziening nodig zijn.

Gaat dit genezingsproces ongestoord haar gang, dan groeit onder de korst een dun en aanvankelijk uiterst kwetsbaar laagje opperhuid. Bovendien komen in de diepere lagen bindweefselcellen in het geweer, die ervoor zorgen dat de huid ook weer vrij stevig wordt. Na een paar weken is bij een schaafwond het genezingsproces vrijwel helemaal voltooid.

Schoonmaken en desinfecteren van een schaafwond.

Wonden moeten worden schoon gemaakt. Dit geldt dus ook voor een schaafwond. Zachtjes schoonspoelen met water, ook als er vuil in de wond zit. Veeg vuil in een schaafwond niet met een doekje weg. Dat doet onnodig pijn.

Over desinfecteren van een schaafwond zal het laatste woord nog niet zijn gezegd. Velen zijn altijd nog van mening dat een schaafwond ontsmet moet worden. Betadine-jodium, jodiumtinctuur of chloorhexidine zijn sterk bacteriedodend, maar zij tasten ook de eiwitten van de gezonde lichaamszellen aan. Bovendien wordt bij hele grote schaafwonden door het ontstekingsvocht de jodium vrij snel onwerkzaam gemaakt. Om schaafwonden schoon te maken en tegelijkertijd bacteriën te doden zal uitbruisen met de oude bekende waterstofperoxyde nog het beste zijn. Maar dan moet het nog wel werkzaam zijn.

Afdekken van de wond.

Het is bewezen dat een schaafwond die bloot gesteld wordt aan de lucht ongeveer twee maal langzamer geneest dan een schaafwond die wordt afgedekt. Vanouds werden op schaafwonden pleistertjes gedaan of een gaasje dat met een leukoplast pleister of een verbandje op zijn plaats gehouden werd. De laatste tijd kwamen echter nieuwe producten op de markt, zoals wondpleisters en gaasjes die niet blijven plakken op de wond.

Bij het verwijderen hiervan treden geen beschadigingen op. Een geheel nieuwe ontwikkeling zijn de pleisters en verbanden met een hydrocolloïde laag die direct gelegd wordt op de wond. Vooral bij nattende schaafwonden, wordt het overmatige vocht geabsorbeerd hetgeen de wondgenezing ten goede komt. Droge schaafwonden genezen namelijk niet goed. Hiermee komen wij tenslotte op het bedekken van een schaafwond met een laagje zalf. Een oude bekende is Purol. De zalf smelt wat in de wond en vormt op zo'n manier voor de wondgenezing een optimaal milieu: niet te droog en niet te nat.

Is bij schaafwonden een anti tetanusinjectie nodig?

Het gevaar van tetanus is het grootst bij diepe wonden die bovendien door straat- of tuinvuil zijn besmet. Bij een schaafwond is de kans op tetanus dus uitgesproken klein. Bovendien kregen de meeste mensen in hun leven al een paar keren een injectie met tetanustoxoid. Gebeurde dat echter tientallen jaren geleden voor het laatst, dan is het toch verstandig nogmaals een tetanustoxoid injectie te vragen. Dat brengt uw bescherming tegen tetanus weer op peil.

